

КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА ДО ВИКЛАДАННЯ СТИЛІСТИКИ

доктор педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, porovich@kpmi.edu.ua

Сучасні соціокультурні реалії, процеси демократизації українського суспільства закономірно зумовлюють освітні перетворення, актуалізують завдання закладів вищої освіти – підготувати вчителя, який успішно знаходитиме відповіді на виклики часу й матиме ґрунтовну фахову підготовку. Важливим є не лише опанування студентами професійних знань, методики навчання української мови, а й оволодіння мовленнєво-комунікативними вміннями, розвиток лінгвістичної креативності, стилістичної вправності.

Сьогодні надважливим є функційно-стилістичне спрямування у вивченні української мови. Випускники закладів загальної середньої освіти мають володіти мовними й мовленнєвими знаннями, зокрема стилістичними, текстотворчими й риторичними. М. Пентилюк небезпідставно переконує: «Щоб правильно побудувати роботу зі стилістики на уроках української мови, учитель повинен добре знати зміст стилістичних понять, передбачених чинною програмою, особливості кожного стилю мовлення та можливості їх опрацювання на уроках фонетики, лексики, граматики і зв'язного мовлення» [1, с. 318]. Відтак у закладах вищої освіти вивисується методика навчання української мови майбутніх учителів-словесників, зокрема методика навчання стилістики.

Готовність майбутнього вчителя української мови і літератури до викладання стилістики – інтегроване професійно сутнісне утворення, що передбачає творче мотиваційно-ціннісне ставлення до викладання стилістики в закладах загальної середньої освіти; знання, вміння й навички зі стилістики української мови; оволодіння теоретичними засадами навчання стилістики; вміння організовувати вивчення стилістики на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти різного типу.

Констатуємо взаємозалежність і взаємозумовленість трьох різних площин: 1) знання, вміння й навички зі стилістики української мови; 2) методичні знання й уміння зі стилістики української мови; 3) професійний досвід навчання стилістики на уроках української мови під час педагогічної практики.

Готовність майбутнього вчителя української мови і літератури до викладання стилістики розглядаємо на теоретичному (наявність теоретичних знань зі стилістики української мови) й практичному (вміння самостійно, відповідально й ефективно виконувати всі види діяльності щодо викладання стилістики на уроках української мови) рівнях.

Аналіз спеціальної літератури дає змогу вирізнити компоненти готовності майбутніх учителів української мови і літератури до викладання стилістики:

1) мотиваційно-ціннісний компонент як основа професійно-педагогічної спрямованості студентів, що передбачає позитивну мотивацію до професійної діяльності вчителя української мови і літератури, усвідомлення її вартостей, сприймання професії вчителя української мови і літератури як царини самореалізації, наявність інтересу й бажання викладати стилістику української мови в закладах загальної середньої освіти;

2) когнітивний компонент – базові знання зі стилістики сучасної української мови в поєднанні з психологічно-педагогічною (психологія, педагогіка й вибіркові психологічно-педагогічні дисципліни) й лінгводидактичною (шкільний курс української мови, методика навчання української мови й вибіркові методичні дисципліни) підготовкою;

3) процесуальний компонент – уміння й навички з організації та здійснення процесу вивчення стилістики на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти;

4) особистісно-креативний компонент забезпечує успішність повсякчасного творчого зростання майбутнього вчителя-словесника й сприяє його самореалізації, активізує особистісний потенціал, чутливість до потреб учнів, ініціативність, активність, відповідальність, емпатію, комунікативні й організаторські вміння, сприяє саморозвиткові, самоосвіті й самовдосконаленню з методики

навчання стилістики, а також пізнавальній активності й поповненню знань із лінгвостилістики;

5) оцінювально-рефлексійний компонент – об'єктивне самооцінювання своєї методичної підготовки до викладання стилістики в основній і старшій ланці закладів загальної середньої освіти, аналіз чинників успішності майбутньої професійної діяльності, оволодіння засобами самокорегування.

Отже, вагомими складниками професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя української мови і літератури є опанування лінгводидактичних аспектів викладання стилістичних тем на уроках української мови, набуття методичних умінь упродовж педагогічної практики, поглиблення й розширення системи знань, умінь і навичок під час вивчення вибіркових дисциплін із методики навчання стилістики.

Список використаних джерел

1. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах : підручник для студентів філологічних факультетів університетів / Пентилюк М. І. та ін.; за ред. М. І. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2005. 400 с.

КОМУНІКАТИВНО ОРІЄНТОВАНІ ДИСЦИПЛІНИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО- ПРАГМАТИЧНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

Шульжук Наталія Василівна

*кандидат філологічних наук, доцент, Рівненський державний
гуманітарний університет, n_shulzhuk@i.ua*

Спілкування як процес встановлення та розвитку контактів між людьми тісно пов'язане із життям суспільства, яке сьогодні, на думку багатьох дослідників, зазнало негативного інформаційного впливу, внаслідок чого помітною стала «емоціоналізація глобального комунікативного простору й інтенсифікація соціальної, етнічної та конфесійної напруги, яка нерідко переходить в агресію» [12, с. 93]. Тому останнім часом дослідники, з одного боку, висловлюють занепокоєння щодо емоційних смислів, що їх транслює людина за допомогою мови, а з іншого, усвідомлюють необхідність відновлення